

մէջ արծարծել՝ իբրեւ հարիւրաւոր տարի-
ներով դիզուած մոխիրներու տակէն ելնող
փոքրիկ կայծ մը: Ապա ուրեմն մեր աղջն
ալ իրաւունք ունի՝ ուրիշ ժողովրդոց նման
յուսով մը սկսելու 1864 տարին: Եթէ ճըշ-

մարիտ է այն խօսքն որ ըսեր են, «Դըժ-
բաղդին հացը յոյսն է», մաղթեմք որ մեր
դժբաղդ աղջին բերնէն գոնէ այս հացը
չկտրի, եւ երգեմք բանաստեղծից մէկուն
երգովը՝ թէ

Յոյսը կուտայ երկրագործին սընունդը,

Յոյսը հողին կըյանձնէ բոյսն ու հունտը.

Յոյսն իթակարգ կառաջնորդէ խաբուսիկ

Ծովու բնակչին, օգոց հիւրին թըռուցիկ:

Անուշիկ յոյս, քեզ համար բաց է բանտը,

Քեզմով կերգէ գերին ու խեղճ պատանդը:

Լ. Ե. Ռ. Ա. Ռ.

Մ Ա Ն Ր Ա Լ Ո Ւ Ր Ք

ՀԱՄԼԷՆ ԾՈՎԱԿԱՆԻՆ ՄԱՂՐ.

Յունուարի 4-ին (16-ին) վախճանեցաւ փարի-
զու մէջ Գաղղիացոց անուանի Համլէն ծովա-
կալը, որ նափոլէոնի գլխաւոր զինուորական
օգնականներէն մէկն էր, եւ Խրիմու պատերազ-
մին ժամանակը աւելի հիւսկուած: Ծնած էր
1796-ին, սեպտեմբերի 2-ին, ուստի 68 տարե-
կան էր: 11 տարեկան հասակէն սկսեր էր ծո-
վային զինուորութեան մէջ ծառայել. 1848-ին
ծովակալի փոխանորդ եղաւ, եւ 1853-ին Սեւ
ծովուն մէջ Գաղղիացոց նաւատորմին գլխաւոր
հրամանատարը լինելով՝ Օտեսսան ռմբակոծեց:
Նորա առաջնորդութեամբը Ալմայի պատերազ-
մին ատենը զօրքերը ցամաք ելան, նոյնպէս եւ
Սեւասթոփոլի բերդերը զարնուեցան: 1854-ին
ծովակալ եղաւ, յետոյ ծովային ոստիկան, եւ
այն պաշտօնին մէջ մնաց մինչեւ 1860-ին վեր-
ջերը: Այն պաշտօնէն հրաժարուելուն պէս՝ Լե-
գէոնի պատուոյ ասպետութեան մեծ դիւանա-
պետ եղաւ:

Նափոլէոն կայսրը հրամայեց որ Համլէնի մար-
մինը Թաղուի փարիզու զինուորական Անկեւա-
նոցի եկեղեցին:

ԱՆԳՂԻԱՅԷՆ ԵՒԱԾ ԳԱՂԹԱԿԱՆՔ.

Ստոյգ ու պաշտօնական հաշիւներով՝ Ան-
գղիայէն օտար երկիր գնացող գաղթականնե-
րուն թիւը եղեր է

1860-ին	128,460
1861-ին	իբր 91,000
1862-ին	121,000
1863-ին առաջին վեց ամիսներուն .	122,000

Իսկ 1815-էն մինչեւ ցայժմ Անգղիոյ դուրս յու-
ղարկած գաղթականաց թիւը եղած է հինգ մի-
լիոն երեք հարիւր ութսուն հազար: — Այս գաղ-
թականութեանց գլխաւոր պատճառը՝ երկրին
բազմամարդութիւնը եւ գործաւորաց յետին չը-
քաւորութիւնն է:

ԱՆԳՂԻԱՅ ԲԱՆՏԱՐԿԵԱՆՆԵՐԸ.

Անգղիոյ բանտերուն մէջ գտնուող յանցաւո-
րաց թիւը 1862-ին եղեր է 141,742: Սոցա մէջէն
3038 հոգի բանտարկուեր են՝ զինուորական կա-
նոնաց դէմ յանցանք գործելով. 13,255 հոգի
բանտ դրուեր են պարտքի համար. գլխապար-
տութեան յանցանքով 20,282 հոգի:

ԼԵՀԱՅ ԱՊՍԱՄԲՈՒԹԵԱՆ ՆԻԹԱԿԱՆ ՎՆԱԾՆԵՐՈՒՆ
ՄԷԿ ՄԱՍԸ .

Լեհաստանի լրագրաց մէկուն հաշուովը, այս անգամուան ապստամբութեան մէջ մինչեւ ցայժմ մեռած ու զարնուած Ռուսներուն թիւը 3,200 հոգի է, իսկ Լեհացոց կողմանէ մեռնող ու վիրաւոր կհամրուի 28,400 հոգի . բաց խոցանէ՝ 6295 հոգի գերի ընկան Ռուսաց ձեռքը : — Նոյն լրագրին խօսքին նայելով, այժմ Լեհաստանի մէջ ապստամբաց թիւը 3000-էն աւելի չէ . մինչդեռ ամառը երբեմն 30 հազարի կհասնէր :

ՌՈՒԹԱՍՏԱՆԻ ՄԷՋ ԱՆՑԵԱԼ ՏԱՐԻՈՅՆ ԱՌԱՋԻՆ ՉՈՐՍ
ԱՄՍՈՅ ՊԱՏԱՀԱՐՆԵՐԸ .

Ռուսաց պաշտօնական մէկ լրագիրը կճանուցանէ թէ անցած 1863 տարւոյն առաջին չորս ամսուանը մէջ 632 կրակ պատահեր է Ռուսաստանի քաղաքները, եւ 2417 կրակ գեղերը . ամենուն մէկէն ըրած վնասը 2 միլիոն արծաթ ըուպ-

լիէն աւելի : Այն կրակներուն մէջ մեռած մարդկանց թիւը 126-ի կհասնի :

Կհամարուի թէ Ռուսաստանի մէջ տարին 2 միլիոն մարդ կմեռնի, եւ օրը 570-էն աւելի . 1863-ին առաջին չորս ամսուանը մէջ 7155 հոգի տարածամ մահուամբ մեռեր են : Այս ատենէ առաջ մեռնողներուն շատին մահուանը պատճառ արբեցումիւնն է, մանաւանդ քանի որ գինին ու օղին աժընցան : Մնացեալ տարածամ մահերը եղած են խղիւղելով, անձնասպանութեամբ, դիպուածով, ծեծով, կրակով ու պաղելով :

ԱՐԴԵՋԵԱՆ ՋՐՀՈՐ ԻՓԵԹԵՐՊՈՒՐԿ

Փեթերպուրկի մէջ արդեգեան ջրհոր մը փորելու հետ են . այս օրերս 520 ոտնաչափ խորութեան հասեր են, եւ առատ մաքուր ջուր ելեր է : Սակայն փորուածքը առաջ կտանին՝ յուսալով որ աւելի լաւ ու առատ ջուր գտնուի բոլոր քաղաքին համար :

ԵՂԱՅՐՈՒԹԻՒՆ

Խ Ր Ա Խ Ո Ւ Ս Չ Ա Յ Ա Չ Գ Ա Շ Ա Հ Վ Ա Ս Տ Ա Կ Ո Յ

Ի Ն Ո Ր Ն Ա Խ Ի Ջ Ե Ի Ա Ն

Բարի եւ օգտակար դիտաւորութեամբ սկսուած գործը որքան եւ ծանր կերպով յառաջանայ՝ չկրնար խափանուիլ թեթեւ արգելքներով, երբ Աստուծոյ օհնութիւնը վրան է, բարեկարգ տէրութեան մը օրէնքներուն համեմատ, եւ ժողովրդոց մեծ մասին գովասանութեանը արժանի :

Այսպիսի գովելի գործերէն մէկն է անշուշտ այն եղբայրութիւնը կամ ընկերակցութիւնը՝ որ գրեթէ 20 տարիէ ի վեր սկսած է ձեւանալ նախիջեւանի ժողովրդեան մէջ, եւ այս տարի կանոնաւոր կազմութեա-

նը հասնելուն կյուսացուի անտարակոյս . որովհետեւ նպատակը աստուածահաճոյ եւ օգտակար է, բռնուած միջոցներն ալ՝ այն նպատակին հասնելու յարմար :

Այս եղբայրութեան կանոնադրութիւնը չեմք կրնար հրատարակել՝ քանի որ տէրութեան կողմանէ ըստ օրինի չէ հաստատուած . բայց համառօտ պատմութիւնը հարկ կհամարիմք այս տեղս դնել, որպէս զի նախ մեք խախտուի՞ եղած գտնուիմք գրով այսպիսի օգտակար ընկերակցութեան, եւ ապա իրմէ սպասեմք ուղիղ եւ եռանդուն ընթացք՝